

דיווח תקופתי לפי ס' 149א לחוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב], תשנ"ה-1995

סעיף 149א(ב) לחוק הביטוח הלאומי קובע כי המוסד לביטוח לאומי ימסור לוועדת העבודה והרווחה של הכנסת, אחת לשלושה חודשים, דיווח על העניינים הבאים:

1. התקדמות עבודת הצוות הבין-משרדי שהוקם לפי החלטת הממשלה מס' 230 מיום ג' באדר התשפ"ג (24 בפברואר 2023) לבחינת נושא צמצום תאונות עבודה (להלן – הצוות), ובכלל זה דיווח על הגורמים שהופיעו לפני הצוות ונתונים ומגמות בתחום תאונות העבודה;
2. המלצות של הצוות לפעולות לצמצום תאונות העבודה, אם ניתנו, ובכלל זה הפעולות שיש לנקוט למניעה ואכיפה של תאונות העבודה, לרבות פעולות של גופים חוץ-ממשלתיים, וכן תיקוני החקיקה הנדרשים בתחום הבטיחות בעבודה;
3. נתונים שבידי המוסד על תאונות עבודה בתקופת הדיווח, לרבות סיווג הפגיעה בעבודה לפי הענף שבו אירעה התאונה, הגורמים לתאונה, שיעור דמי הפגיעה ששולמו, מספר ימי אי-הכושר ששולמו, דרגת הנכות שנקבעה וסך ההוצאה על גמלאות נפגעי עבודה;
4. שיעור הגבייה לענף נפגעי עבודה לפי לוח י'.

להלן יובאו הדיווחים האמורים.

1. דיווח על עבודת הצוות הבין-משרדי והצוות לצמצום תאונות העבודה

ביום 24.2.2023 התקבלה החלטת הממשלה 230, אשר בין היתר הורתה להקים צוות בין-משרדי בראשות המנהלת הכללית של המוסד לביטוח הלאומי ובהשתתפות נציגי אגף התקציבים במשרד האוצר, המוסד לביטוח לאומי, משרד העבודה ומשרד המשפטים, שיבחן סוגיות שונות בנושא צמצום תאונות עבודה עבודת הצוות החלה בחודש יולי 2023, והוא כולל נציגים מקצועיים קבועים מטעם הביטוח הלאומי, משרד העבודה, משרד האוצר, משרד המשפטים ומינהל הבטיחות במשרד העבודה. הצוות נפגש אחת לשלושה שבועות, ועד כה נפגש הצוות ל-5 מפגשים (עבודת הצוות נעצרה במהלך החודשים אוקטובר-נובמבר בשל הצורך בהיערכות הביטוח הלאומי למצב החירום בעקבות מלחמת חרבות ברזל, וחודשה בחודש דצמבר):

1. 3.7.23 - פגישת התנעה. בפגישה זו הציגו נציגי הביטוח הלאומי סקירה ראשונית באשר לגמלת נפגעי עבודה ותהליכי הטיפול בה.
2. 2.8.23 – הצגת עבודת מנהל הבטיחות במשרד העבודה וקרבן מנוף למימון פעולות למניעת תאונות בעבודה במוסד לביטוח לאומי.
3. 24.8.23 – הצגת הלשכה המשפטית בביטוח הלאומי את הניתוח המשפטי באשר למחלות מקצוע ומיקרו-טראומה, וכן הצגת ניתוח נתונים על ידי מינהל המחקר והתכנון בביטוח לאומי.
4. 18.12.23 – הצגת מחקר השוואתי בינלאומי שבוצע על ידי חברת KPMG לבקשת הוועדה בשלוש מדינות שנבחרו: נורווגיה, בריטניה וסינגפור. המחקר שבוצע כלל סקירה מקיפה של עיקרי המידע באשר למניעה, אכיפה ותשלום גמלאות נפגעי עבודה בשלוש המדינות שנבחרו.

5. 11.1.24 – הצגת נתוני מחקר שביצע מינהל המחקר והתכנון של הביטוח הלאומי, באשר להיקף מייצגים של נפגעי עבודה ומגמות לאורך זמן של מצטרפים חדשים לדמי פגיעה ולגמלת נכות מעבודה. כמו כן, דן הצוות בהיערכות למהלך שיתוף ציבור שיוביל הצוות.

6. 14.2.2024 – דיון בהמלצות מדיניות שגובשו והקמת תת צוותים לגיבוש המלצות בנושאים הבאים:
- מתווה להקמת וועדה מייעצת בנושא מחלות המקצוע ומיקרוטראומה
  - מתווה לגיבוש מעורבות המעסיק בהליך אישור הגמלה
  - הגברת מעורבות מעסיקים ושיתוף מידע על בטיחות בעבודה, תוך תמרוץ מעסיקים בטוחים או שהגבירו בטיחות
  - הקמת מרכז טיפול ותמיכה בנפגעי עבודה

בדיון הבא אשר יתקיים 21.3.2024 הצוות ידון במסקנות שיתוף הציבור שהתקיים ועדכון סטטוס גיבוש המלצות של תתי הצוותים

כמו כן, החל בעבודתו בחודש דצמבר 2023 תת-הצוות העוסק בבטיחות בעבודה, בריכוזו של ידי רן כהן, מנהל תחום בכיר בטיחות בעבודה במנהל הבטיחות והבריאות התעסוקתית במשרד העבודה.

הצפי להמשך עבודת הצוות

הצוות צפוי להמשיך ולהיפגש במהלך החודשים הקרובים, ולדון בסוגיות המרכזיות שנכללו בהחלטת הממשלה. כמו כן, הצוות יקדם בתקופה הקרובה מהלך לשיתוף ציבור בנושאים שהועלו בהחלטת הממשלה, על מנת לקבל תובנות ומידע בנושא בטיחות בעבודה והטיפול בנפגעי עבודה מאיגודי עובדים ומעסיקים, ארגוני חברה אזרחית, אנשי אקדמיה וגורמים רלוונטיים נוספים בתחום. לאחר מיצוי הדיונים בסוגיות השונות, וגיבוש המלצות, יפרסם הצוות מסמך מסכם, אשר יכלול את תיאור המגמות שזוהו בדמי פגיעה ובגמלת נכות מעבודה לאורך השנים, ניתוח חלופות המדיניות שנסקלו על ידי הצוות והמלצות הצוות.

2. נתוני המוסד לביטוח לאומי על תאונות עבודה בתקופת הדיווח (ינואר עד נובמבר 2023)

בביטוח נפגעי עבודה מבוטחים עובדים שכירים ועצמאיים, מי שנמצאים בשיקום מקצועי או בהכשרה מקצועית, מי שנבחנים לפי חוק החניכות או חוק שירות התעסוקה (בשעת הבחינה בלבד), אסירים עובדים, תושבי חוץ המועסקים אצל מעסיק ישראלי תושבים ישראלים בחו"ל בתנאים מסוימים, מי ששכרם נקבע על פי החוק ועובדים מכוח חוק עבודת שירותי חירום (לפי חוק הביטוח הלאומי, ביטוח נפגעי עבודה).

בדוח זה מוצגים נתונים על תאונות עבודה ודמי פגיעה ששולמו בחודשים ינואר – נובמבר 2023 בגין תאונות שהתרחשו בתקופה זו.

1. דמי פגיעה

מספר הפגיעות ינואר עד נובמבר 2023

דמי פגיעה משולמים למי שנפגעו בעבודה או חלו במחלת מקצוע ולכן אינם יכולים להמשיך בעבודתם או לעבוד בעבודה מתאימה אחרת, ואף לא עבדו בפועל, והם זקוקים לטיפול רפואי. דמי הפגיעה משולמים מהיום הראשון שלמחרת הפגיעה, ולכל היותר בעד 91 יום (13 שבועות). בינואר עד נובמבר 2023 שולמו דמי פגיעה בגין כ-45 אלף פגיעות שהתרחשו בשנת 2023¹ כמעט כולן בגין חבלה כתוצאה מתאונת עבודה.

כ-71% מתאונות העבודה שעבורם בוצע תשלום בינואר עד נובמבר 2023 התרחשו במהלך העבודה עצמה, והיתר בדרך לעבודה או ממנה. כ-8% מהתאונות במהלך העבודה הינן בגין תאונות דרכים (לוח 1).

לוח 1: מקבלי תשלום בגין דמי פגיעה לפי שנת פגיעה

שנת פגיעה	סה"כ	בעבודה			בדרך לעבודה או ממנה		אחר
		מחלת מקצוע**	תאונות דרכים	במהלך העבודה*	תאונות בלי רכב	תאונות דרכים	
ינואר עד נובמבר 2023							
מספרים מוחלטים	44,933	11	3,661	28,226	3,746	8,738	551
אחוזים	100	0.0	8.1	62.8	8.3	19.4	1.2

* חבלות ופציעות בעבודה שלא נגרמו עקב תאונות דרכים.

** מחלת מקצוע מוגדרת כאירוע שאינו אירוע חבלתי.

הנתונים מתייחסים רק לפגיעות שעבורן שולמו דמי פגיעה, בשל היעדרות מהעבודה ואינם כוללים פגיעות שלא שולם בעבורן דמי פגיעה.

מי שקיבלו אישור לתאונת עבודה (אישור עקרוני) אך השתהו בהגשת תביעה יותר משנה מיום הפגיעה אינם זכאים לתשלום דמי פגיעה, אם עקב שיהוי בגין חבלה, או בגין מחלת מקצוע שהתפתחה בהמשך. אנשים אלו זכאים להגיש תביעה לנכות מעבודה. האישורים העקרוניים כוללים גם תביעות שהוכרו כתאונת עבודה אך הטיפול בהן לא הסתיים מסיבות שונות ולכן תאריך הפגיעה עשוי להשתנות. תביעות שהטיפול בהן יושלם יופיעו בדיווחים העתידיים כמקבלי דמי פגיעה ולא כאישור עקרוני. כתוצאה מכך, מספר האישורים בשנים הסמוכות יפחת בהמשך, כך שאין להסיק מלוח 2 על גידול במספר האישורים העקרוניים עקב שיהוי בשנים 2022-23.

¹ בינואר עד נובמבר 2023 שולמו דמי פגיעה בגין כ-62,600 הכוללים גם תשלומים בגין פגיעות בשנים קודמות.

לוח 2: אישורים עקרוניים לתאונות עבודה (ללא תשלום) שהתקבלו ב-2023

שנת פגיעה	סוג הפגיעה		סה"כ			
	חבלה	מספרים מוחלטים	מחלות מקצוע		מספרים מוחלטים	מספרים מוחלטים
			אחוזים	מספרים מוחלטים		
עד 2018	43	43	13	277	87	320
2018	22	22	27	59	73	81
2019	58	58	43	76	57	134
2020	78	78	38	130	63	208
2021	262	262	43	343	57	605
2022	2,009	2,009	57	1,537	43	3,546
2023	3,899	3,899	73	1,423	27	5,322

מספר ימי אי-כושר

מספר ימי האי-כושר יכול לשמש כהערכה מסויגת לחומרת הפגיעה. מספרם של ימי האי-כושר בגין כ-45 אלף פגיעות ששולמו מאז ינואר 2023 הגיע לכ-2.2 מיליון ימים. חלקם של הנפגעים שלהם פחות מ-14 ימי אי-כושר הינו הגדול ביותר מבין המקבלים דמי פגיעה ועומד על יותר מחמישית מהפגיעות (לוח 3).

לוח 3: פגיעות בתאונות עבודה בגינן שולמו דמי פגיעה לפי מספר ימי האי-כושר, ינואר – נובמבר 2023

שנת הפגיעה	ימי אי-כושר לעבודה		מספר הפגיעות בתאונות עבודה בגינן שולמו דמי פגיעה	מספר הפגיעות לפי ימי האי-כושר							
	סה"כ ימי האי-כושר לעבודה	ממוצע לנפגע		0	1-14	15-30	31-45	46-60	61-75	76-90	
ינואר - נובמבר 2023	2,200,382	49.0	44,933	5	9,741	8,550	4,828	3,648	2,957	7,394	7,810
מספרים מוחלטים אחוזים			100.0	0.0	21.7	19.0	10.7	8.1	6.6	16.5	17.4

ענף כלכלי

סיווג לפי ענף כלכלי כולל את השכירים בלבד. מדובר בכ-41 אלף פגיעות שהתרחשו ושולמו בינואר עד נובמבר 2023. מתוך כלל הפגיעות בתקופת הדיווח חלקן של ענף "מסחר סיטונאי וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים" היה הגבוה ביותר (13.7%), לאחריו ב"תעשייה ובחרושת" (11.4%), ענף הבינוי (10.7%) ו"המינהל המקומי והציבורי" (9%) (לוח 4). יש להתחשב בסוג העבודה המאפיינת את הענף הכלכלי ואת מספר המועסקים בכל ענף שכן סביר שמספר התאונות בענף בו מועסקים רבים יהיה גבוה יותר מאשר בענף בו מספר המועסקים קטן. בלוח 4 מוצג מספר המועסקים בכל ענף בשנת 2022 שהתקבל מהלמ"ס וכולל את השכירים הישראליים, עובדים פלסטיניים ועובדים זרים. כפי שניתן לראות בענף "מסחר סיטונאי וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים" מספר המועסקים הוא בין הגבוהים במשק.

אשר לחומרת הפגיעה, הנמדדת כאמור לפי מספר ימי האי-כושר, הפגיעות החמורות ביותר לפי ממוצע ימי כושר לנפגע כמוצג בלוח 4, בסדר יורד היו בענפים: ארגונים וגופים בינלאומיים (66.9 ימים), בינוי (57.2 ימים), שירותי

תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות (56.9 ימים), אמנות, בידור ופנאי (50.3 ימים), שירותים אחרים (48.2 ימים) מסחר סיטוני וקמעוני ותיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים (47.9 ימים), שירותי ניהול ותמיכה (47.8 ימים).

לוח 4: מקבלי דמי פגיעה לפי הענף הכלכלי² – שכירים ועצמאים, ינואר – נובמבר 2023

אחוז מועסקים בענף מתוך כלל השכירים	מס' מועסקים ב-2022*	ימי האי-כושר			המקבלים		הענף הכלכלי
		ממוצע לנפגע	אחוז	מספרים מוחלטים	אחוז	מספרים מוחלטים	
100%	4,496,218	49.0	100	2,200,382	100	44,933	סה"כ
100%	3,960,568	47.6	88.7	1,951,877	91.3	41,022	סך הכל שכירים
10%	409,359	47.9	15.1	293,811	13.7	6,139	מסחר סיטוני וקמעוני, תיקון כלי רכב מנועיים ואופנועים
10%	386,694	43.5	11.4	222,040	11.4	5,104	תעשייה וחרושת
7%	286,306	57.2	14.1	274,602	10.7	4,802	בינוי
11%	432,384	42.9	8.9	173,977	9.0	4,059	מינהל מקומי, מינהל ציבורי וביטחון, שירותי חובה של הביטוח הלאומי
4%	176,891	47.8	8.5	165,666	7.7	3,469	שירותי ניהול ותמיכה
4%	155,538	56.9	9.5	186,162	7.3	3,270	שירותי תחבורה, אחסנה, דואר ובלדרות
11%	450,856	44.0	6.5	126,787	6.4	2,881	שירותי בריאות ושירותי רווחה וסעד
4%	174,952	44.7	5.5	107,820	5.4	2,411	שירותי אירוח ואוכל
6%	251,962	45.2	3.9	76,218	3.8	1,687	שירותים מקצועיים, מדעיים וטכניים
2%	61,330	48.2	3.1	60,619	2.8	1,257	שירותים אחרים
3%	128,040	29.0	1.7	33,273	2.6	1,147	שירותים פיננסיים ושירותי ביטוח
13%	499,394	45.8	2.6	50,921	2.5	1,113	חינוך
7%	280,853	39.7	1.7	32,731	1.8	824	מידע ותקשורת
0%	16,156	41.7	1.7	33,396	1.8	801	פעילויות בנדל"ן
1%	44,688	50.3	2.0	38,293	1.7	761	אמנות, בידור ופנאי
1%	58,173	46.3	1.8	34,875	1.7	754	חקלאות, ייעור ודיג
0%	17,980	37.7	0.4	8,174	0.5	217	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
0%	16,179	46.3	0.5	9,586	0.5	207	אספקת מים, שירותי ביו, טיפול באשפה ובפסולת ושירותי טיהור כרייה וחציבה
-	לא ידוע	42.0	0.1	2,853	0.2	68	משקי בית כמקומות תעסוקה,
3%	112,833	45.7	0.1	1,050	0.1	23	משקי בית המייצרים מגוון טובין ושירותים לשימוש עצמי
-	לא ידוע	66.9	0.0	937	0.0	14	ארגונים וגופים בינלאומיים
0%		49.7	0.9	18,086	0.8	364	לא ידוע

* לפי נתוני החשבונאות הלאומית, הלמ"ס. עובדים ישראלים, עובדים מחו"ל (מדווחים ובלתי מדווחים) ותושבי השטחים.

² הסיווג האחיד של ענפי הכלכלה (מ-2011) מבוסס על המלצת האו"ם לסיווג:

ISIC 4 (International Standard Classification of All Economic Activities), Rev. 4

בתקופת הדיווח שולמו דמי פגיעה עבור 3,928 פגיעות של עצמאיים, 8.7% מכלל הפגיעות ששולמו. בקרב העצמאיים המספר הממוצע של ימי האי-כושר היה גבוה ב- 33% מאשר בקרב השכירים (63.3 לעומת 47.6 בהתאמה), כנראה משום ש-12 הימים הראשונים משולמים על חשבון המעסיק.

2. נכות מעבודה

גמלאות נכות משולמות לנפגעי עבודה שנותרו נכים זמנית או לצמיתות בעקבות הפגיעה. קצבת נכות צמיתה משולמת לבעלי דרגת נכות צמיתה של 20% ויותר, נכות זמנית לבעלי דרגת נכות זמנית של 9% לפחות ומענקים למי שדרגת נכותו יציבה – 9% עד 19.9%.

במהלך החודשים ינואר - נובמבר 2023, קיבלו קצבת נכות מעבודה (זמנית או צמיתה) כ-87 אלף אנשים, חלקם בגין מספר חודשים בלבד (לוח 5). כ-19,800 אנשים קיבלו מענקים בגין נכות מעבודה ודרגת הנכות הממוצעת היתה 12%.

לוח 5: מקבלי מענקים, קצבת נכות צמיתה וזמנית – שכירים לעומת עצמאיים, ינואר – נובמבר 2023

דרגת נכות ממוצעת	דרגת נכות רפואית					סה"כ	סוג קצבה
	100	80-99	50-79	20-49	0-19		
34	1,191	1,219	6,776	52,414	204	61,804	צמיתה*
28	1,180	171	1,803	14,369	7,397	24,920	זמנית
12					19,800	19,800	מענקים

* בקובץ מופיעים מקבלי נכות צמיתה שלהם פחות מ-20% נכות בשל צירוף דרגות נכות מכמה פגיעות שונות, ולכן זכאים לקצבה צמיתה ולא למענק, למרות שדרגת הנכות הרפואית נמוכה מ-20%.

3. שיעור הגבייה לענף נפגעי עבודה לפי לוח י'

בשנת 2023 שיעור הגבייה לענף נפגעי עבודה לפי לוח י' בחוק הביטוח הלאומי היה 0.47% עד לתקרת ההכנסה לתשלום דמי ביטוח מופחתים (7,122 ₪) ו-2.06% מהכנסה זו ועד לתקרת ההכנסה לתשלום דמי ביטוח לאומי - 47,465 ש"ח.

דמי פגיעה משולמים לטווח קצר (כלומר לאנשים שונים) במשך השנה, ואילו קצבאות הנכות משולמות בגין תאונות בשנים שחלפו מאז תחילת החוק ולטווח ארוך – עד גיל הפרישה ואף לאחר מכן. כיום קצבאות הנכות הן עיקר התשלומים בענף, יתר התשלומים הם להוצאות ריפוי ושיקום וגמלאות תלויים. בלוח מפורטים התשלומים ששולמו בתקופה המדווחת וחלקם עשויים להיות בגין פגיעות בשנים קודמות.

לוח 6: התשלומים* בענף נפגעי עבודה לפי סוג התשלום (מחירים שוטפים), ינואר – נובמבר 2023

השנה	סך הכל	דמי פגיעה	קצבאות נכות	גמלאות תלויים	הוצאות ריפוי	הוצאות שיקום
ינואר - נובמבר 2023						
מספרים	7,670,442	745,343	6,074,646	421,759	215,486	29,633
אחוזים	100	9.7	79.2	5.5	2.8	0.4

*לא כולל תשלומים על פעולות למניעת תאונות או על אמצעי בטיחות בעבודה, מחקרים, מפעלים מיוחדים, סיוע משפטי, ועדות רפואיות, חוות דעת ותשלומי מינהל לגורמי חוץ